

**MENOTYRININKAS TADAS ADOMONIS
(1910 - 1987)**

Petras Juknevičius

Ižymiausių mūsų kraštiečių tarpe deramą vietą reikia skirti ir menotyrininkui Tadaui Adomoniui.

Būsimasis menotyrininkas gimė 1910 m. vasario 22 d. netoli Raguvos esančiame Fermos kaime. 1926 metais jis baigė Raguvos mokyklą ir įstojo į Marijampolės II vyrų gimnaziją. Ją baigęs 1928 metais grįžo į Fermos kaimą, kur dirbo žemės ūkio darbus. Po dvejų metų buvo pašauktas atlikti karinę tarnybą.

To meto spaudoje T. Adomonis išspausdino keletą apysakų. 1933 metais pasirodė jo istorinis romanas "Bedalių aušra".

1948 - 1957 metais jis dirbo Mokslų Akademijos Centrinės bibliotekos direktoriaus pavaduotoju moksliniam darbui. Tuo pat metu studijavo Vilniaus universitete, kurį baigė 1949 metais ir įgijo meno istorijos specialybę. T. Adomonis buvo pirmasis menotyrininkas, baigęs mokslus pokarinės Lietuvos aukštojoje mokykloje. 1951 - 1976 m. vadovavo Meno istorijos katedrai. 1963 metais T. Adomoniui buvo suteiktas docento vardas.

Nemažas menotyrininko kūrybinis palikimas. Jis išleido monografiją "Vincas Grybas" (1959), leidinį "Lietuvos TSR dailės institutas" (1960), kartu su S. Pinkumi, knygą "Taikomoji dailė" (1964), monografiją "Jonas Mikėnas" (1969), parašė daug straipsnių aukštųjų mokyklų mokslo darbuose "Menotyra" ir "Istorija", Mokslų Akademijos leidžiamuose tomuose "Iš lietuvių kultūros istorijos", leidiniui "Iskusstvo stran į narodov mira" ("Pasaulio šalių ir tautų menas") ir kt. Deja, didelio darbo apie Lietuvos meno istoriją nebesulaukė. Jis dar suspėjo perskaityti jo korektūrą. Tadas Adomonis mirė staiga 1987 m. balandžio 5 d. Praėjus porai mėnesių po jo mirties, pasirodė pirmasis "Architektūros ir dailės istorijos" tomas, parašytas kartu su K. Čerbulėnu. Antrasis tomas pasirodė 1997 m. dukters Nijolės rūpesčiu, o trečiasis liko rankraščiuose.